

Porekar do 15. junija. Vzorec bo pravočasno naznanjen. Živel!

— **Razpis.** Za šolsko leto 1926/27. se razpisujejo tri mesta za učitelje osnovnih, oziroma meščanskih šol kot udeležence enoletnega tečaja v »Gospodinski šoli« v »Mladiki« v Ljubliani ter tri mesta za učitelje(ice) na osnovnih, oziroma meščanskih šolah kot udeležnike enoletnega tečaja na konservatoriju »Glasbene Matice« v Ljubliani. Udeležniki obeh tečajev dobe enoletni študijski dopust s polnim prejemki. Prosilke za gospodinski tečaj morejo navesti v prošnji, da se obvezujejo pokoriti se voditelji tečaja in se udeleževati vseh praktičnih vaj. Za 1100 Din na mesec dobe stanovanje in hrano v »Mladiki«, za 600 Din mesečno pa samo hrano. Prvenstvo za dopust za tečaj na konservatoriju imajo oni prosilci ki uče violino. Prošnje, naslovljene na ministrstvo prosvete, naj se predložijo Velikemu županu za ljubljansko oblast do 30. junija t. l. po službeni poti.

ZA CENTRALNO KNJIŽNICO UJU
nov. Ljubliana so darovali: gosp. Dragotin Kveder, ravnatelj deške meščanske šole v Ptuj. »Pedagoški letopis« I. II. in VII. letnik, G. Peter Golobič je daroval: Popolna slovnica esperantskega jezika. Gospod Avsec pa: Vollständiges Lehrbuch der Esperanto-Sprache.

Vsem darovalcem iskrena hvala! Tovariši(ce)! Poglejte svoje knjižnice in sledite vzgledu objavljenih darovalcev!

Knjižničar.

— **Nabiralcem in naročnikom »Zvončka«.** Prihodnjio soboto bomo že razposlali 10. številko. Večina nabiralcev pa nam še ni javila naročnikov. Prosimo vladno, da nam nemudoma javite naročnike tudi ostali, ker smo za to številko obdržali naklado 9. številke in upamo, da vendar zadnje številke letnika ne boste opustili.

»**BREZALKOHOLNA PRODUKCIJA.** Ljubliana. Poljanski našin 10/21 pošlje vsakemu naročniku »Učit. Tovariša« zaminitiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj: ne bo Vam žal!

Upokojitve, napredovanja in imenovanja.

— **Imenovanja.** Franja Reboljeva za stalno učiteljico ženske osnovne šole v Studencih pri Mariboru. Berta Petričeva za stalno učiteljico IV. deške osnovne šole v Mariboru. Obe sta dodeljeni ženskemu učiteljskemu v Mariboru.

— **Napredovanje.** V 3. grupo II. kategorije: Pavla Kotnikova, učiteljica v Lehnu. Ludmila Mikuzeva, učiteljica v Gotovljah. Jospina Černetova, učiteljica v Smarju pri Jelšah. — V 4. grupo II. kategorije: Marija Grubelnikova, učiteljica v Črni. Marica Kertlieva, učiteljica v Negovci. Mira Štjančeva, učiteljica v Ptuj. Valentina Lorgarjeva, učiteljica na Sladkem vrhu. Pavla Frasova, učiteljica v Marenbergu. Justa Znidaršičeva, učiteljica pri Sv. Duhu na Ostem vrhu. Metka Brandstetterjeva, učiteljica na Muti. Marija Obranova, učiteljica pri Dev. Mariji v Brezju. Albina Petrovičeva, Vida del Cottova, učiteljici v Dramljah. Antonija Kečleja, učiteljica v Polensaku. Milica Stupanova, učiteljica v Dobrovcu. Ana Flegova, učiteljica v Celju. Ivana Rečnikova, učiteljica pri Sv. Lovrencu na Pohorju. — V 3. grupo II. kategorije: Ljudevit Burja, učitelj v Rajhenburgu. Antonija Završnik-Pavčič-Gödererjeva, učiteljica v Ribnici.

LISTEK.

† **Mala Josipa.**

Danes sem prejel nenavaden zavitek časopisa. Naslov na ovitku je pisala okorna roka z menim popolnoma neznan pisavo. Začuden ga raztrgam in pred menoi se razperne »Hrvatskega lista« iz Osieka štev. 135. od 3. junija t. l. Takoj mi pade v oči z navadnim svinčnikom podčrtana dnevna vest. In berem enkrat, berem dvakrat, pa ne morem verjeti, tako čudno zveni vse skupaj. Dnevna vest se glasi: Josipa Pucenič, učiteljica na gradijski šoli v Trziču v Sloveniji, rodjena Osiečanka — umrla je nakon duge i teške bolesi inčer u 10 sati pri le podne ovdie u Osieku kod svojih rođjaka. Sprovod će biti iz mrtvačnice na gornjogradsko rimokatoličko groblje sv. Ane danas u četvrtak u 4 sata poslije podne. Počivala u miru!

Kako brezsrčna je vendar usoda! Komaj da si posledala v svet, že Ti je

Andreana Lul'k-Flaissova, učiteljica v Ljubliani. — V 4. grupo II. kategorije: Angela Vrhovčeva, učiteljica na Dobravi. Ivana Premkova, učiteljica v Suhorju. Gabrieli Janežič, učiteljica v Kočevju. Stefania Jazbarjeva, učiteljica v Stari Fužini. Denise Belejeva, učiteljica v Gorjah. Pavla Vrabčeva, učiteljica v Loškem potoku. Karla Hočevarjeva, učiteljica v Dobropoljah. Franc Valavec, učitelj v Dobropoljah. Leopold Bohinc, učitelj na Poljanah. Dragotna Rainerjeva, učiteljica v Rajhenburgu. Ernestina Lapajnejeva, učiteljica v Toplicah. Valerija Sevarjeva, učiteljica v Štreklicvcu. Ljudevit Brozovič, učitelj v Kastvu.

Polemika.

Zopet Višja pedagoška šola.*

Polemika o višji ped. šoli v »Učit. Tovarišu« štev. 18., 19., 20. in 21. je začela v osebni boi, zato je moji današnji odgovor izsiljen in o tej stvari zadnji. Odgovorjal bom na kratko in bolj na splošno.

Klub slovenskih slušateljev višje pedagoške šole v Zagrebu je v 12. številki »Učit. Tov.« pisal splošno zaključivo za vse učiteljstvo. Med tem so pasusi še posebej obrnjeni na meščansko učiteljstvo, kakor n. pr.: »...Prijetno je ležati v hladni senci, to se pravi prijetno je pohajati po Zagrebu. Tako so označili nekateri tovariši, zlasti starejši in to še posebej oni z meščanskih šol. In pravzaprav se ne čudimo! Saj mislijo, da smo le v nekakšnem tečaju s par tedenskimi urami!... Saj žive v veri, da je učitelju vsaka višja izobrazba na kakvi višji ali visoki šoli nepotrebna češ. izobrazbi in uči se sam kot smo se morali mi...« — To je skrajno žaljivo in take omejenosti si ne pustimo podtikati.

Torej Klub je napadel in ne raz: jaz je branim sebe in tovariše. Pravite, da je bil Vaš članek le informativen. Dobro, ako Klub ne zna podati informativnega članka drugače in v drugi obliki, potem ste s tem svoj članek sami obsodili, s čimer potrujete tudi mojo sodbo o članku. Glede dr. Bosančevega članka v 1. in 2. številki »Meščanska šola« pa blagovolj Klub prečitati tozadevno pripombo uredništva.

Pišete: »Nismo hoteli izzivati, nečemo boja in nečemo osvajat... kar je naše... si ne damo vzeti od nikogar ne od mlajših, pa tudi ne od starejših...« Kako naivno in fantastično! — Že prvotni naslov vašega članka (Višja ped. šola — kurz!) je bil izzivajoč: a ga je urednik, kar v svojem odgovoru sami priznate, omilil. Vsebinska članka je bila pa žaljiva, s čimer ste izzvali boi.

Kaj pa hočete pravzaprav osvajati in kaj je vaše? Višja ped. šola ima namen vzgajati naraščaj meščanskošolskih učiteljev. A vi bi morali pokazati vsaj toliko zmožnosti, da še tega zavedate. Zato ne razdirajte tega, kar smo že mi sezidali, temveč skrbite, da bode to naše delo v pravem pravcu nadaljevali in spopolnivali: sicer ne bode dvignili ule, da šole kar obliubujete v svojem članku.

Vprašujete: »Ali so imeli tov. mešč. učitelji tudi tako mnenje o kastah, ko so ustanavljali »Društvo mešč. učit.«?

Odgovoram: Klub slov. slušateljev ni še zasledil, da hoče sedaj tudi osnovnošolsko učiteljstvo strokovno in nepolitično organizacijo. Meščanski učitelji smo

* Na željo čitateljev moramo s tem debato o tem zaključiti in prosimo obe stranki, da se ozirata na to — Uredn.

to potrebno že pred leti uvideli. V društvu meščanskih učiteljev smo združeni vsi brez ozira na politično pripadnost in prav dobro se razumemo. Vidite, tako mnenje o kastah smo imeli mi takrat, ko smo ustanovili svoje društvo meščanskih učiteljev. In to društvo je vedno pravičljivo se včlaniti tudi v večjo nepolitično strokovno učiteljsko organizacijo.

Če citirate, citirajte smiselno — dobesedno, ne pa potvoriemo! Moji stavek se glasi: »... ki so prosili za sprejem v višjo ped. šolo, a so bili vsled pomanjkanja prostora odklonjeni. Vi pa pišete: »... in so prosili za sprejem v višjo ped. šolo, a so bili odklonjeni.« Nato mi seveda zlobno podtikate, da obdolžujem šolske oblasti krivičnega postopanja, kar pa ni res.

Imena onih, ki niso bili sprejeti v višjo ped. šolo radi pomanjkanja prostora dobiče lahko pri prosvetnih oddelkih. V svojem odgovoru kažete (z označbo 27.—29. vrsta) zopet le del stavka iz članka Stepana Avg. »Pro domo sua« v »Mešč. šoli« štev. 2., 1926, str. 37, kar pa nima s tem, kar ste vi hoteli povedati, prav ničesar opraviti. Da je to res, zato citiram to, kar pravi Stepan in na kar se vi napačno sklicujete: »... Zar su slabe uzgojne ličnosti učitelji, koji su iz vlastite ambicije za naukom i prosvjetnim radom svoiom energijom uz ogroman zvanični i nezvanični rad svoga položaja ovladali bezbrojne zaprieke i teškoče, pripravljali se noću, o manjim i velikim praznicama i položili izpit često uz velike materijalne žrtve? Zar su oni manja vriednost od današnjih apsolvencata viš. ped. škole koji se udobno uz državnu štipendiju (plaću) bez ikakve druge brige pripravljaju za građansku školu?« Odgovor na ta vprašanja vam dajo absolutno višje ped. šole, ki že delujejo med nami.

Nsem vam rekel, da ste šli na višjo ped. šolo radi materialnega položaja, pač pa sem vam rekel, da ste šli na višjo ped. šolo po znanje, da je donesete med naš narod. Zato vas prosim, ne bodite osebni in ne pošiljajte takih dolgoveznih člankov v svet, ker od tega nima naš narod ničesar.

Nadalje pišete, da so v klubu starejši tovariši od mene in da moram to upoštevati. Dobro, to jako rad storim, zato prosim te starejše tovariše da uveljavijo svoj vpliv v klubu in da v bodoče piscu vsak članek, ki gre v svet pod firmo kluba, pregledajo in temeljito popravijo ter ga sformirajo tako, da bo učiteljstvo potem na te članke res lahko ponosno, sicer naj članek kratkoma konfiscirajo. Ant. Fakin strok. učit.

Učiteljski pravnik.

— **Š. Glavna Kontrola osporila 15% pri 32 letih — Državni Svet li je ugodil.** Državni svet Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca Br. 47.125/25. 24. marta 1926 god. U ovom II. Odelenju sastavljenom od podpredsednika Državnog Saveta dr. Tuzomira Alaudovića, kao predsednika i državnih savetnika:

Dr. Nikole Durđevića, dr. Stevana Sagadina, dr. Makse Rošća i dr. Save Vukanovića, kao članova sa delovodom Bogdanom Majstorovićem, uzeo je u razmatranje tužbu Glavne Kontrole od 26. okt. 1925. god. br. 56.516 protivu rešenja Ministra prosvete od 24. augusta 1925. god. O. N. br. 39.162 kojim je K. P. učitelju sa 32 godine i 16 dana službe priznata za penziju povišica 15% od osnovne plate prema čl. 31. zakona o činovnicima pa je, proučivši kako tužbu,

rim. kar si tekom časa pridobila, pa Te ugrabi v cvetu let neizprosna sovražnica učiteljskega stanu, zavratna sušica. S silo smo Te poslali v bolnico s strahom prejemali vesti v Tvoji boleznii, vedoči, da Ti ni rešitve. Ko si pred štiri najstijni dnevi odpotovala v rodno ravnine, tedaj se je užgalo v nas upanje, da se morda vendarle še vidimo v šoli. Varalo nas je, kakor je Tebe. Ko to pišem, srš žje mirno večno spanie pod domačo grudo. Nad Teboi se dvize vsako jutro mali škrjanček, pa Ti dove pešem lutranico, obletava Tvojo gomilo v podvečer, želeži Ti vedno znova lahko lahko noč! Koliko srečnejši je ta drobnii otček od nas, ki Ti nismo mogli stisniti drobne ročice v slovo, ki Ti nismo mogli reči iz oči v oči: Na svidenie!

Mala Josipa! Spavaj sladko sredi sremske ravnii! Trziško učiteljstvo in trziška mladina-se bodo vedno z najgledljim spoštovanjem spominjali male, lučbeznive učiteljice in tovarišice Josipe!

Alb'n Latovic.

rešenje i ostala akta, tako i odgovor Ministrov na tužbu poslat nismom od 25. novembra 1925. god. O. N. br. 73.577 našao da sporno rešenje nije na zakonu osnovano.

Prema čl. 31. zakona o činovnicima, i zakonodavnom tumačenju tega člana datom u čl. 50. zakona o budžetskim dvanaestnima za august — novembar 1925. god. pravo na povišicu od 15% u penziji stiče se posle 35 godina službe, a ne posle prosluženog bremena koje je potrebno za dobijanje pune penzije po odredbama specijalnih zakona za pojedine struke izuzev struka nomenutih u tome čl. 50.

K. P., kao učiteljica stekla je pravo na punu penziju prema zakonu o narodnim školama, ali stoga što nije odslužila 35 godina, kao što propisuje opšti zakon, ne može se za penziju koristiti povišicom od 15% iz čl. 31. tora opšter zakon.

Prema izloženome, ta ji je povišica nožrešno priznata, pa se sporno rešenje stoga ima poništiti.

Sa ovih razloga, a na osnovu čl. 156. zakona o činovnicima u vezi sa čl. 253. finansijskog zakona za 1924/25. god. i čl. 34. zakona o Državnom Savetu i Upravnim Sudovima, II. Odelenie Državnog Saveta

presuduje:

dase poništi rešenje Ministra Prosvete od 24. avg. 1925. god. O. N. br. 39.162.

Delovoda: Bogdan Majstorović. — Predsednik II. Odelenia Državnog Saveta: T. Alaudović

Naša gospodarska organizacija.

B. MEDVEŠČEK: NAŠ GOSPODARSKI PROGRAM.* (Konec.)

S tem delom pa ne rešimo le organizacije, ampak postanemo tudi rešitelji narodovi. Zakaj naše pravo zvame je vzgoja naroda; tega zvanja pa smo zmožni le takrat, ako imamo sami prei pravo vzgojo. Zato dvie organizacije ni kot namen, ampak kot sredstvo za izvedbo naše misije. Da bomo res vredni visokega naslova, ki se nas danes le po nemarnem drži, da bomo res kulturni pionirji narodovi.

Zaključki:

1. Učit. konvikti je edina naša gospodarska ustanova, ker je postavljena na organizacno podlago. Članstvo je obvezno: vsak član sme imeti le en delež.

2. Učit. konvikti ima dvojno funkcijo: je fond za zgradbo Učit. konvikta, je pa obenem tudi temelj vsega našega gospodarstva.

3. Kot drugo je matica vseh učiteljskih gospodarskih ustanov; nad njimi vrši pokroviteljstvo in kontrolo. Njegova glavna naloga kot takega je, da izvede čimprei socializacijo oziroma nacionalizacijo vseh drugih gospodarskih ustanov.

4. Socialna vzgoja vsega članstva je predpogoi zdravia in napredka organizacije, tudi v gospodarskem oziru. Izvesti je zato čimprei sistematično samoizobraževalno akcijo v vseh okrajnih društvih potom samoizobrazbe krožkov.

Bilanca prvega leta Učit. konvikta kaže — neuspeh. Neuspeh, ker je le polovica članov organizacije tudi njegovih članov. Zato tudi ni Učit. konvikti »de facto« organizacna ustanova, ampak le nekaka — filijalka, kakor ostale ustanove. S tem pa je izgubil pravi zmisel. Tak kot je po skoraj enem letu je le star v nekoliko nrenovljeni, boljši izdaji. To pa je slabo. Niegov dvig ni bilo novo življenje, ampak le nekako pomlajenje »alla Voronov«, pomlajenie, ki je pa le več ali manj humbug.

To veliko pogreško treba čimprei popraviti, odstraniti moramo atavizem, sicer smo kmalu zopet v sredi larka. Organizacni princip je »conditio sine qua non!«

Da ni pravega zaupanja vanj (ugotovitev predsednika na občenem zboru!) je iskati vzrok ravno v opuščanju tega glavnega principa. V tem pa se zrcali tudi njegova nemoč; brez zadostne moči pa je vsak uspeh iluzoren! Učiteljski konvikti ni še rešena zadeva, njegova drava rešitev je še vedno odprto, butajioče vprašanie!

* Vso odgovornost za ta spis prevzema disec. Uredništvo.